

## NIECUDNY (31) ai

W pisowni rozłącznej (16), w łącznej (15).

e jasne.

sg m N niecudny (5). ◊ A niecudny (2), niecudn(e)go (1). ◊ f N niecudną (6). ◊ G niecudn(e)j (1). ◊ A niecudną (1). ◊ I niecudną (1). ◊ L niecudnej (1). ◊ n N niecudn(e). (1) ◊ G niecudn(e)go (1). ◊ I niecudnym (1). ◊ L niecudnym (1). ◊ pl N m pers niecudni (1). subst niecudn(e) (3). ◊ A subst niecudne (4). ◊ I n niecudn(e)mi (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde bez cytatu.

1. *Brzydki, szpetny; informis, invenustus Mącz, Cn; improbus Mącz; cadaverosus, deformatus, deformatis, distortus, foedus, maculosus, teter, turpis Cn (15) :*

a. *O ludziach (10) :* WAsiczyń w Ruśi miałto [...] Ma páná niecudnego *RejZwierz* 84, *RejZwierz*[*Wirzb*] A4v; Gniewał fie o to Iágiełto ná dzyewońłęby/ iż mu ią [*Annę*] przynieśli/ bo fie mu nie cudna zdáła *BielKron* 383; *GórnDworz* F6v.

Wyrażenie: »niecudna twarz; niecudny na twarzy« = *improba facies Mącz (1;1); Mącz* 323c; CI ácz fie tho niecudni ná twarzy zrodzili/ Ale fie cnotą pięknie dawno wftroili *PaprPan* G4v.

Szereg:»niecudny, (to jest) żadny (a. żadnego zrostu)« [szyk 2:1] (3): *Mącz* 134b, 484a; A troiákie Polácy máią: Piérwzé zowá Láćinłkie/ które má fwoy znak nád fobą/ [...] iáko zádny/ to ieft/ niecudny *JanNKarKoch* D4v.

a. *O ciele ludzkim po śmierci (1) :* Acz teraz ćiałá śmiertelne/ w ziemi chowáią nie cudne/ wftánąc z grobow ku zbáwieniu *ArtKanc* F19.

b. *O obiektach materialnych (3) :* [woda] choć w káłuzy nie cudný/ álbo wypada niegoráco/ w meacie fwym z którego wychodzi/ zímną być niemoże *Oczko* 11.

Przen: *O pięknych strojach doprowadzających do ruiny (2) :* *RejRozpr* H3v; Y tyś wygrał pánie hoyny/ Chociaý fie zdałz fobie ftroyny/ Ale w miefzku nic nie mamy/ Wierę to nie cudne bramy. *RejZwierz* 231v.

c. *O zapachach (2) :* y wonia nie cudna Zálátuie od ciebie/ y twarz bárzo brudna. *RejWiz* 84.

Przen (1) : Albowiem brudna cnotá/ bárzo fławę płuie/ Nie cudna wonia od niey/ y wzwiátr zálátuie. *RejZwierz* 136.

2. *Zły moralnie; crassus, foedus, gravis, horridus, improbus, incultus, informis, Cn (15) :* Yáko fye rodzicy máyá ftrzedz áby przed dzyecyęcym [...] nic nyecudnego mowili/ álbo theż nye czynili. *GliczKsiąż* D6; *BudNT* 1.Cor 5/7[6]; Ale gdzieby [...] Student/ żak/ álbo który z przereczonych ná [...] mężobóyftwie/ ábo *in alio facto criminali*, á nie cudnym był poimány/ iuż to nie Rektorów fąd będzie *SarnStat* 203.

Wyrażenie: »niecudna sprawa« (2): A pewnie gdy ták idzyełz s trwożliwą poftawą/ Iście też ták muśi być/ iż z niecudną fprawą. *RejWiz* 159, 159.

a. *Obelżywy, obraźliwy (5) :* Tym był Cefarz Michał bárzo obrufzon: y nápiśał do Papieża lift nie cudny. *Skarfjedn* 215.

Wyrażenie: »niecudne(-y) przezwisko, tytuł« (3:1): *Diar* 47; Nádto zowie mię też iefztze odftzpieńcem: I toć niecudne przezwiłko *KrowObr* A4; gdy miedzy poftrońnymi á okolicznymi

narody czo nietrefnego łtychamy/ [...] tedy fie tym bárzo brzydzimy/ y niecudnemi przezwiłki tho nazywamy. *RejZwierc* 267; *SkarŻyw* 153.

**b. Mówiący o czyichś niemoralnych czynach (5)** : Też vłtyłyzysz o pánu nie cudne nowiny *RejWiz* 81, 47v; *BielKron* 405v; *RejZwierc* [207].

*Wyrażenie*: »niecudna sława« (1): bo czáfem musi być potrołze y nieprawdy/ y márney vtráty/ y z onego niewyłpánia bládey á zápuchłey twarzy/ y nieczudney łławy. *RejZwierc* 16v.

**3. Dotkliwy, nieprzyjemny (1)** : Tullus gdy w nim obaczył taką mył obłudną/ Záráz mu teź zá to dał zapłátę niecudną. *PaprPan* Hh.

*Synonimy*. **1.** brzydki, mierziony, niekrzeczny, niekstałtowny, niepodobny, ohydny, straszliwy, szpetny, żadny; **2.** brzydki, mierziony, niesławny, omierzły, plugawy, przemierzły, sprośny, szpetny.

Cf CUDNY

MM